

Band III

sid 1, 0-0-0-1-0-2

9/8 1968

00000

Förman John Nilsson född 1893, Lakasundet Gimån och började här på sorteringen 1905.

Och då var Du på klyvarn.

- Ja på klyvarn ja ovanför översta gallerbryggan.

- Och där arbetade du då som tolvåring

- Ja

- Och det var mycket svettigt då förstår jag. Där höll Du samma takt som dom fullgoda?

- Det har inte varit någon skillnad på en fullväxt, vi gjorde samma nytta.

- Hur var betalningen då fick du fullt?

- Jag hade 17 öre och dom andra som stod på gallerbryggan dom hade 27 och 28, det var litet olika.

- Än varför började du så där tidigt med flottningen?

- Ja det var ju så på den tiden, det fanns ju till och med dom som började, när dom var 9 år bara, har jag hört sägas.

- Och då hjälpte du till i mammas och pappas hushåll eller fick du ha pengarna kvar.

- Nej då det var till att lämna ifrån sig det hemma. Det var ju så den tiden.

- Att man skulle bidra så gott man kunde till hushållet.

- Ja och det höll jag på med tills jag var bortåt 20 år.

- Så du lämnade alla pengar hemma?

- Ja

- Nå när du nu blev 20 år då fick du arbeta som full karl förstås, när ungefär fick du full avlöning?

- Ja jag var med i tre år tills jag började att få full avlöning.

- Men då fick du som en vanlig karl när du var 15 då?

- Ja just.

- Och sedan har du aldrig velat hoppa av flottningen och komma in i något annat?

- Nej jag har gillat det arbetet jag har ju hållit på med det nu i 60 års tid.

- Vad är det du gillar då hos det arbetet?

- Ja jag tyckte det var bra allting, jag tyckte det var trevligt arbete vad man än tog sig för med. Det var som en bra avkoppling från skogsarbetet på vintern när man fick hoppa in i flottningen.

- När blev du som förman, när fick du befordran?

- Det var från 1927.

- Jaha
- Då började jag som förman.
- Och det var efter din bror Erhard som du fick arbeta som förman?
- Ja
- Och har det varit 27 man på vakten alltså när ni körde med dubbelvakt.
- Vi var trettio man på varje vakt, när vi gick dubbla skift.
- När det blev dubbla skift då så blev det 60 man.
- Och det har gått bra alltså du hade då ena vakten själv.
- Ja mycket fick man hjälpa till med andra vakten å jag fick arbeta övertid rätt mycket.
- Men du hade då som förman månadslön?
- Ja ett par år, men då ville inte månadslönen följa med när timpenningen gick upp och månadslönen stod likadant några år då var vi några stycken som kom överens om att vi skulle begära timpenning och gå från månadslönen.
- Ja annars har du väl mest gått på ackord här.
- Ja det gjorde jag i långliga tider förstås.
- Sorteringen gick väl mest på ackord?
- Ja det vill säga det gick ju bra under hela min tid det gick ovanligt bra i Lakasundet, det var ju till och med flottningschefens egen utsago en gång att det var rekordflottning i Lakasundet en sommar.
- Än innan ni då fick buntverket det var väl 1916, 1917 någon gång.
- 1917 byggde dom första buntverket.
- Jaha och då tyckte ni att det gick bättre med buntningen?
- Ja det gick ju bra fast det var ju långsammare.
- Ja det var mera otrevligt arbete man kan säga, att hålla på med dessa linor. Lösflottningen var ju mera lättvindlig liksom på sätt och vis.
- Ja det behövdes ju inga buntbindare och buntutdragare.
- Nej, sen var det ju så då att ångbåtarna kunde ju inte gå längre än upp till Lappholmen, där lasta dom av buntbindslena, sen fick man ro dem förstås upp till buntverket, det var ju liksom litet mera arbete med det.
- Än i övrigt då den här mathållningen ni har haft här den har väl du sluppit, som har bott så nära?
- Jag har aldrig ätit här jag har ätit hemma jag cykla hem.
- Du har cyklat hem ja sedan du byggde här och förut bodde du hos mamma och pappa då åt du där.
- Så jag åt aldrig i det där kosthället som dom hade där.
- Vet du då ungefär vad dom brukade äta i kosthållningen?

- Ja det var ju litet sådan där vanlig husmanskost kan man säga.
- Pannkaker och sådant.
- Ja dom stekte pannkakor och kokade makaroner och bruna böner och sådant där och ärter och fläsk.
- Det var väl någon av fruarna då som liksom hushållade?
- Oskar Larssons fru hushållade i bra många år.
- Men det var bara hon det har väl inte varit någon annan?
- Ja frun åt Karl Nilsson var här ett par somrar och hade en av jäntorna med sig här.
- Jaså det var tidigare det? Och sedan var det då frun till Oskar Larsson? Ja hörde du någonting om vad manskapet tyckte om det där? Det var väl inte alla som åt här?
- Nej det var inte alla som åt det var det inte en del höll sig ju själv, och en del for hem.
- Än den där hushållningen då lagade hon all mat eller höll dom sig torrskaffningen själva?
- Nej Oskar Larsson stod för all matanskaffningen och när dom fick löning fick dom var och en betala till mat.
- Då fick dom betala allt dom höll sig aldrig något.
- Ja visst.
- Porslin och så där då hur var det?
- Ja det skaffade dom upp på laget liksom dom la väl ilag litet allihopa en del hade med sig någon tallrik vet Du och någon kniv och sked och några kastruller och stekpanna och så där det köpte dom och det finns ju kvar där uppe än det.
- Än den där stora spisen då blev den köpt för kockan
- Det blev den, Nilsson köpte dit den spisen just för hushållet.
- Annars hjälpte kockan flottarna något. Med strupstoppningar eller så?
- Nej det gjorde hon inte.
- Utan det var var och en som fick ordna det.
- Det fick dom ordna själva.
- Nå utvecklingen av flottningen under din tid där som förman har det gått framåt något eller har det stått på samma standpunkt och stampat eller tycker du det har gått bättre?
- Jag tycker flottningen har gått ovanligt bra på senare år här det har gått bättre och bättre för varje år liksom.
- Jaha och vad tror du det beror på?
- Ja det kan ju bero på mycket ombyggnad och förbättring på flera ställen det har ju gjorts sitt till, sedan har dom ju varit duktiga dom som har varit på Bodsjön till att se till att få fram virket.

- Då har det inte varit någon virkesbrist.
- Nej det har det inte varit, ibland har man varit så överhopad så man har fått stått i alldeles djäkligt för att hålla undan. Och vi har ju i dom flesta fallen hållit undan riktigt bra här i Lakasundet, det vet du själv.
- Jag minns ju mycket väl när Långelet var fullt och vi kunde inte tappa ner någonting, då var väl effekten här nere inte tillräckligt hög?
- Ja det kan väl tänkas det men vi skoftade rätt så mycket och försökte komma undan så mycket vi kunde.
- Ja men det är inte alltid sagt att det går hur man än arbetar
- Nej
- Så är kapaciteten här inte större än att det inte gick.
- Och så var det nog litet linbrist någon gång om sänder här också
- Jaså
- Ja det var litet smått om linor här ett tag.
- Än arbetarna nu då deras arbetstakt har den vuxit eller har den avtagit med åren?
- Jag tycker det var väldigt bra folk dom var väldigt villiga att arbeta. Och gott kom vi överens hela tiden det var aldrig något trassel jag gilla dom och dom gilla mig.
- Ja då går det väl bra då. Så dom litade fullt och fast på dig.
- Ja det gjorde dom, dom hade en viss respekt för mig.
- Dom litade på dig och du på dom?
- Ja
- Än den där respekten som du talar om vad beror den på?
- Ja det vill säga man skall vara litet rättfram av sig och inte slänga hit och dit utan säger man en sak så fordrar man att dom skall rätta sig efter det. Och det gjorde dom.
- Och du var aldrig med på att dom inte gjorde det?
- Nej dom gjorde som jag sa.
- Så du kan inte säga att det har blivit sämre med arbetstakten
- Nej
- Även om arbetstiden har kortats av
- Nejdå
- Än du har väl varit även annorstädes och arbetat åt flottningsföreningen?
- Jodå jag har varit med på byggnationer litet överallt.
- Jag har varit ut genom ådalen på sätt många ställen också Johannisberg och Parteboda var jag också, Ljungå har jag varit

också Grötingen och Idsjön.

- Men du trivs bäst här kanske?

- Ja det har ju gått bra jag har ju gillat flottningen så jag har tyckt om var jag har kommit.

- Och ibland då när det fanns arbete, då hade du arbete året runt hos flottningsföreningen.

- Det var nog meningen ett tag utav flottningschefen Eriksson jag begärde att jag skulle få arbeta men på det villkoret att jag måste flytta på mig på vintern dit dom hade något arbete. Då hade jag fått årsanställning, om jag hade velat men då tyckte jag att när det fanns gott om skogsarbete så var det bättre att få vara hemma på vintern.

- Och bo hemma så du accepterade aldrig det?

Ni brukade här ha rumpskivor förr.

- Det hade vi några höstar här.

- Och då hade ni roligt? Bjöd Ni dit damerna också då?

- Jo visst.

- Så det var riktigt trevligt då?

- Ja visst var det det.

- Nå har du haft något tråkigt i flottningen så du har några tråkiga minnen från flottningen?

- Nej det kan jag inte säga att jag har.

- Några olycksfall?

- Nej jag har inte haft några olycksfall i flottningen.

- Ja man kan väl i viss mån säga att det var olycksfall när Eriksson drunknade.

- Ja du menar personligt

- Ja det var ju inte i arbetet han drunknade.

- Nej det var det inte dom skulle bada på Lervik på fritid, och visst var det litet tragiskt att en arbetskamrat förolyckades.

- Men annars har det inte varit några större olyckor?

- Nej det har det inte, inte under min tid.

- Vet du om det var något förut då?

- För kanske bra nog länge sedan var det två börder som var ifrån Matviksnäset dom hette Andreas och Karl Olof dom minns du väl dom drunknade vid en sten uppe här i älven ovanför bron här vet du, det fanns ett kors där men det korset har ruttnat ner dom drunknade bägge två där. Sedan var det en skollärare här i Revsund men jag kan inte komma på nu vad han hette som hade en pojk som stod

på bron där mitt för rännen och hängde på staketet och tittade på när stockarna gick och ramlade i och drunknade och så kom han ned till gallret så dom fick tag i honom där. Men det var före min tid.

0134

- Du är andra generationen nu då som håller på att flotta här
- Ja visst.
- Och far din han kom söderifrån?
- Han var egentligen skåning född, men uppväxt på Gotland.
- Jaha, var han aldrig ner då sedan och hälsade på i sina hembygder där?
- Han var hem till Gotland två gånger. Han var hemma några dagar.
- Så han var acklimatiserad här?
- Ja
- Han var egentligen mjölnare?
- Han kom hit som mjölnare och var här på kvarn några år och sedan blev han förman här under Albergers tid.
- Det var när han var inspektör här då Alberg?
- Han blev ju flottningschef och ombudsman då sedan.
- Ja visst.
- Kan du karakterisera litet hur du tycker att det har varit att arbeta ett helt liv åt flottningsföreningen.
- Ja jag önskar att jag skulle ha fått gått tillbaks till min ungdom och flottningen har funnits kvar.
- Om du har fått välja så har det varit så?
- Ja
- Lika fullt.
- Att flottningen tog slut, att man blev för gammal det är ju en sak, det måste man bli men om jag har varit ung jag tycker att det är mycket tragiskt detta att flottningen tog slut.
- Ja det är ju intressant att höra. Så du har bara glada och ljusa minnen utav flottningen.
- Ja och jag säger om jag varit en trettio år nu och flottningen fortsatt så skulle det ha varit mycket roligt.
- Men tyvärr så är det slut.
- Så det är tragiskt, för min del kan det vara det samma för jag är gammal men jag menar för en som är ung.
- Det är hemskt att det skall ta slut ett sådant här yrke egentligen.
- Det känns ju trist även om man är för gammal.
- Du har aldrig hört talas om att flottarna här har haft någon tro på gubbar och småfolk och sådant där som dom har tillbett

för att få vind och väder, då det har passat.

- Nej det kan jag inte säga precis inte.

- Det har inte varit något sådant, vad kan det bero på man hör genom en del fack att dom har sådana där medhjälpare.

- Ja men jag kan inte säga det precis.

- Är det så att folk som har varit i flottningen har dom varit allt för reala till sin läggning så att dom inte har velat tro på sådant där?

- Nej sådana där spådomar dom kan slå in och dom kan inte slå in. Det finns dom som har sagt att i morgon får vi storm men det kan ju ha slagit fel det kan ju ha inträffat ibland.

- Ja att vara profet är ingen sak men att få det att lyckas är värre. Kan du berätta någon rolig episod ifrån flottningen?

- Ja det är klart att visst har man tyckt att det varit roligt många gånger, när man har fått vara ilag en hel massa kamrater och det var roligt. Jag har tyckt på höstarna när flottningen har tagit slut och dom har flyttat hem var och en att det känts tråkigt, jag har velat att det skulle fortgått längre.

- Men du har aldrig varit den som har sparat på arbetet du har alltid arbetat allt för att få arbetet färdigt så fort som möjligt. Jag tror aldrig att du har sölat någonstans?

- Nej

- Du har utfört ett gott och bra arbete.

- Det tror jag själv att jag har gjort.

- Det måste nog erkännas att i det fallet har det aldrig varit någon brist eller något fel från din sida inte. Nå efter din långa arbetstid nu i flottningsföreningens tjänst vad tycker du att du har fått det bra eller är du missnöjd med pensionen så du inte tycker att det är som det skall vara?

- Jag det vill säga jag har ju inte betalat avgift till någon pensionskassa så i det fallet efter en så lång arbetstid så skulle flottningsföreningen kunna unna mig litet mer än vad jag verkligen får. Jag började med att få 75 kronor i månaden men så skrev jag till flottningschefen och frågade honom om han inte kunde ordna så att jag fick litet mera. Det lovade han att han skulle göra och då blev det beslutat av styrelsen att jag skulle få 100 kronor i månaden så jag har fått det nu ett par år. Men efter en så lång arbetstid så kan man inte säga att det är mycket det.

- Det kan man nog inte säga, att det är mycket. Det finns ju också en annan avvägning, och det är frågan om skatterna hur

dom drabbar dig på det du tjänar dessutom, men att det kan se ut att vara litet för en människa som har arbetat i 60 år därav 40 år i förmans ställning det måste man nog säga att det är litet.

- Jag tycker nog det själv faktiskt.

- Än betalningen i övrigt anser du att den varit för liten under ditt arbete här.

- Det får man väl vara nöjd med eftersom den har stigit litet undan för undan när tiderna har gått upp då har timpenningen ökat och man får väl säga att det har varit lämpligt.

- Det är litet svårt också att betala ut mer till en icke tjänsteman därför att styrelsen har maximerat de där pensionsbeloppen. Jag tror inte att styrelsen beviljar till någon ej årsanställd förmän mer än 100 kronor i månaden åtminstone som läget är nu, vi får väl se om tiderna ändras så kanske det blir ändring jag vet inte nu hur de kommer att ordna det där vid nedläggningen. Men att 100 kronor i månaden är du så att säga garanterad.

- Tills vidare stod det jag fick ett brev då samtidigt som dom har höjt det till 100 kronor i månaden tills vidare stod det i brevet då.

- Jag vet inte vad dom avser med tills vidare.

- Nej det vet inte jag heller om dom menar att eventuellt minska pensionen eller om den skall höjas någon gång, det vet man ju inte.

- Vi får väl hoppas att det blir det senare. I alla fall tycker jag att du är värd högre pension för den arbetsinsats som du gjort under den tid som jag har haft förmånen att ha dig i arbete. Jag måste säga att du har alltid varit mycket duktig.